१८

[illegible]

335

" Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai. "

(1)

अथब[illegible]ाकप्रारंभः

(२)

क° श्रीगणेशायनमः नारायणंनमस्कृत्यनरंचैवनरोत्तमं देवींसरस्वतींचैवततोजयमुदीरयेत् १ अथप्रश्नाविधिः
१ रविवारेचसंक्रांतौशुभेयोगेतथाविधिः वैधृतौचव्यतीपातेविप्राणांचगृहेतथा २ देवतायतनेचैवनद्यांचैसंग
मेतमे अथवास्वगृहेचैवशुभेस्थानेविशेषतः ३ स्नानंसमाचरेद्रोगीमृतपुत्रःसपुत्रकः कर्मणापीडितोयो
सौनारीवापुरुषोथवा ४ धात्रीफलानितिलोध्रंचगोमयंतिलसर्षपम् मृत्तिकाःसप्तकर्पूरमुशीरंमुस्तसंयुतम्
औषधैस्समभागैस्तुस्नानंकुर्यात्प्रयत्नतः देवा[illegible]संतर्प्यदत्वासूर्यार्घमेवच ६ एवंसर्वविधिंकृत्वा
संकल्पंकारयेत्ततः अद्येहेत्यादिप्राचीनसंचितक[illegible]विलोकनार्थंममनःकामनासिध्यर्थंविप्रैः पूजनपू
र्वकंकर्मविपाकपुस्तकपूजनमहंकरिष्ये अंग[illegible]कषोडशोपचारपूजासंकल्पवैश्वदेवश्राद्धंचअ
त्रांतरेदेहशुध्यर्थंपुरश्चरणंगत्वेनगोमिथुनदानवृतंकुंभदानंचप्रजापतिसंतुष्टयेषोडशब्राह्मणान्भोजये राम°
त् भोजनानन्तरेप्रार्थनाचार्य्यस्य ब्राह्मणत्वंमहाभागभूमिदेवद्विजोत्तम यथाविधंप्रतिज्ञापप्राचीनंच १
शुभाशुभम् ७ कथंमेकथयस्वाशुकृपांकृत्वाममोपरि एवन्तुब्राह्मणाचार्य्यंनमस्कृत्यप्रसादयेत् ८

Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

2A

दशपञ्चतथाविप्रानुपवेश्यप्रयत्नतः तेषामनुज्ञयासर्वैप्रायश्चित्तमुपक्रमेत ९ वस्त्रालंकारगौराचार्य्येपूजयित्वाप्र
जापतिस्वरूपंगुरुंप्रार्थयेत् प्रजापतेमहाबाहोवेदवेदांङ्गपारग पुत्रकामसमृद्ध्यर्थंपूजांगृह्णीष्वतेनमः १० वि।
ष्णोत्वंपुंडरीकाक्षभुवनानांचपालक लक्ष्म्यासहहृषीकेशपूजांगृह्णीष्वतेनमः ११ रुद्रत्वंदैत्यनाशायसदा
भस्मांङ्गदाधारक नागहारोपवीतीचपूजांगृह्णीष्वतेनमः १२ सर्वैसुराश्चगन्धर्वाः पातालेपन्नगादयः मृ।
मृत्युलोकेमानवाश्चसर्वैध्यायन्तिभास्करम् १३ [illegible]दिकंहोमोअग्निहोत्रादिकर्म्मच तीर्थस्नानंत।
था ध्यानंवर्ततेभास्करोदयात् १४ ब्रह्माविष्णुः शिवश्शक्तिर्देवदेवोमुनीश्वराः ध्यायन्तिभास्करंदेवंसा।
क्षीभूतंजगत्त्रये १५ त्वंब्रह्मात्वंचवैविष्णुस्त्वंरुद्र[illegible]प्रजापतिः त्वमग्निस्त्वंवषट्कारस्त्वामाहुः सर्वसाक्षि
णम् १६ योगिनांप्रथमोध्येयोयतीनांब्रह्मचारिणाम् आधिव्याधेश्चकर्त्तात्वंसर्वपापक्षयंकुरु १७ दीना
नांकृपणानांचसर्वेषांव्याधिनाशनः एवंचभास्करंध्यात्वानमस्कृत्यप्रसादयेत् १८ अथपृच्छकनियमः २
पापीचैवदुराचारीपरनिन्दापरोजनः ब्रह्महाहेमहारीचसुरापीडागुरुतल्पकः १९ स्त्रीहत्याबालघातीचअ

(3)

क॰ २ गम्यागमनं तथा एवमादित्य पापानि मया वै पूर्वजन्मनि २० कृतानि विविधान्येव सर्वाणि मामर्हुमर्हसि शरणं तव सं
प्राप्तस्त्वं मामुद्धर्तुमर्हसि २१ मयोपरि कृपां कृत्वा कर्म मे कथय प्रभो लग्नं तात्कालिकं कृत्वा जन्मपत्रं निरीक्ष्य च २२ ल
ग्नग्रहविचारेण ज्ञातव्यं कर्म मानुषम् ग्रहलग्नविचारेण ज्ञातव्यं शास्त्रपारगैः २३ सूत उवाच कैलासशिखरे रम्ये सुखा
सीनं महेश्वरम् प्रणम्य पार्वती भक्त्या पप्रच्छ च सदाशिवम् २४ पार्वत्युवाच देवदेव जगन्नाथ भक्तानुग्रहकारक।
लोकोपकारकं प्रश्नं वद मे परमेश्वर २५ कलौ च मानवाः सर्वे पापमोहसमन्विताः महारोगग्रहग्रस्ताः पुत्रक
न्याविवर्जिताः २६ कुत्सिता रूपविभ्रष्टा मतवस्त्रा[illegible]ताः नारीणां पुरुषाणां च पूर्वकर्म वद प्रभो २७ तत्सर्वं
वद मे स्वामिन् सर्वज्ञोसि मतो मम तच्छ्रुत्वा वचो देव्याः प्रीतिमान्स महेश्वरः २८ अहस्य जगतामीशो वल्लभां प्रीति
संयुताम् उवाच प्रश्नं तत् गूढं त्रैलोक्ये चापि दुर्लभम् २९ शिव उवाच शृणु त्वं गिरिजे देवि नृणां कर्म विशेषतः कथ
यामि न संदेहो यत्ते मनसि वर्तते ३० मर्त्याः सर्वे जगज्जाताः स्वरावरभिदं हि वै स्वकर्मणां ततो देवि भुज्यते देवमानुषे।
३१ मानवैः स्तु विशेषेण सुखदुःखादिकं च यत् कर्मत्रयं च सर्वेषां तन्मध्ये सञ्चितं च यत् ३२ वक्तव्यं नात्र संदेहो य। राम॰ २
त्कृत्वा फलमाप्नुयात् प्रारब्धं विस्तरं कर्म वर्तमानं च दृश्यते ३३ अश्विन्यादिक नक्षत्रे सर्वेषां जन्म जायते तदादि

३४

पादभेदेनशांतकंचशुभाशुभम् ३४ इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांप्रश्नविधिर्नामप्रथमोध्यायः १ अश्विन्याःप्रथ
मेपादेपदाजन्मप्रजायते तदाब्राह्मणवर्णोयंमध्यदेशसमुद्भवः १ द्वितीयचरणेदेवितदाक्षत्रीनचान्यथा अयो
ध्यापुरतःसर्वेपुत्रकन्याविवर्जिताः २ तृतीयचरणेदेविवैश्यवर्णसमुद्भवः रोगीकुत्सितवर्णोयंमृतवत्सोनपुंस
कः ३ चतुर्थचरणेदेवीयदाभवतिमानवः तदाशूद्रंविजानीयाद्रोगीवान्मृतवत्सकः ४ श्यामलःपुष्टदेहश्च
वातरोगेणपीडितः इतिश्रीअश्विनीनक्षत्रस्यसामान्यफलम् शिवउवाच अथकर्मप्रवक्ष्यामियत्कृतंब्राह्म
णादिभिः एकोब्राह्मणोवेदज्ञोगुणसमन्वि[illegible]तस्यपत्नीविसालाक्षीपुंश्चलीक्षत्रवंशजा तस्यांपुत्रोभव
द्देविनाम्नानरहरिस्तदा २ ब्रह्मकर्मपरिभ्रष्टोव्याधिभिःपीडितःसदा तस्यमित्रंद्विजोप्येकोधनपुत्रैश्चसंयुत
३ नामतोलक्ष्मशर्मेतिनिकटेतस्यचागतः आदरपूर्[illegible]कृत्वास्वर्णद्रव्याप्रहर्षितः ४ स्वर्णलोभेनरंविप्रंहतवा
न्पुत्रसंयुतम् स्वर्णंसर्वंहृतंदेविव्ययंकृत्वादिनेदिने ५ षडंशैर्गुप्तदानंवैगङ्गायमुनसंगमे चकारतद्दिनेभेतया
विष्णुप्रीतिकरंतदा ६ एवंबहुगतेकालेपत्नीतस्यमृताशुरा पश्चात्सोपिग्रहग्रस्तोमृत्युमाप्नोतिदुर्जनः ७ नि ३
क्षिप्तोनरकेघोरेयमदूतैर्यमाज्ञया युगसप्ततिपर्यन्तंभुक्त्वानरकयातनाम् ८ नरकान्निःसृतोदेवीसृगालो

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan Mumbai

(५)

क० ३ गहनेवने तत्स्थो निजफलंभुक्त्वा कृमियोनिर्भवेत्पुनः ९ पुनर्मानुषयोनिः स तूर्णं च प्रथिते पदे मध्यदेशे शुभे ग्रामे मन्त
वत्सो घपत्रकः १० रुग्णो वहुधनाढ्यश्च गौडो मांसप्रियः सदा तस्य भार्या महालुब्धा परलोकमतीचया ११ पुना
विवाहिता देवी पूर्वजन्मप्रसंगतः मासि पुष्पं भवेत्तस्याः संतानो नैव वा भवेत् १२ सज्वरादीर्घनेत्रा सा कुक्षिपीडाप्र
पीडिता इतिश्रुत्वा वचस्तस्य महादेवप्रिया शिवा १३ प्रणम्य पार्वती देवी शङ्करं परमेश्वरम् उवाच वचनं देवं चराच
रगुरुं परम् १४ प्राणिनां केवलं कर्म तव मायाविचेष्टितम् शुभमेवाशुभं चैव कथं जानामि शर्वजम् १५ तत्सर्वं कृ
पया देव वद मे परमेश्वर ईश्वर उवाच त्रिविधं प्राणिनां कर्म प्राणां चैव स्वभावजम् अनिष्टं मिश्रं मिश्रं च त्रिविधं
कर्मणः फलम् १६ अनिष्टं नागलोके च नरके विविधं यथा इष्टं स्वर्गफलं देवि मिश्रं मर्त्ये प्रजायते १७ रोग तश्च
यथा सर्वं ज्ञेयं सर्वं सुभाशुभम् राजरोगी भवेद्यस्तु ब्रह्महा पूर्वजन्मनि १८ पुत्रकन्याविहीनो यो गोत्रहा गुरुहा भवेत्
पाण्डुरोगी नरो यस्तु देवपूजनवर्जितः १९ कन्यापत्यं भवेत्तस्य वेदनिंदाकृता ऽपरा कन्याघाती पक्षिघाती तस्य भा
र्या न जीवति २० भ्रातृहा यः पुरा देवि सज्वरे राजप्रपीडितः घंटावादित्रहारी च कर्णरोगी नरो भवेत् २१ भगिनीभाममं एम० ३
देवी कृतं यैः पूर्वजन्मनि तेन पापेन भो देवि सज्वरे राजप्रपीडितः २२ मित्रद्रोही बालघाती पशुघाती तथैव च तस्क

५४

तेनमहादेविमूत्रवत्सप्वरोगवान् २३ कायाघातीगर्भपातीधनपुस्तकहारकः जन्मान्धोजायतेदेविनात्रकार्याविचार
णा २४ वस्त्रहाभूमिहारीचपरनिद्रापहारकः तेनपापेनभोदेविहरिद्रोजायतेनरः २५ गोत्रदारापहारीचदीर्घरो।
गीभवेन्नरः महिषीपुत्रघातीचर्कपरोगीप्रजापते २६ निर्बीजंरवभंयेचप्रकुर्वंतिनराधमाः षराडस्सजायन्तेदे
विमूत्रकृच्छ्रीभवेत्ततः २७ मातृहापितृहादेविमहाकुष्ठीनरोभवेत् अगम्यागमनंयस्तुवीरपोषागमंतथा २८
करोतियोधमस्तस्यसरीरंज्वरपीडितम् गोवधीजायतेदेविश्वेतकुष्ठीनरःसदा २९ कन्याकागमनंयस्तुकरोतिह
ठतःपुरा तेनपापेनभोदेविरोगवान्धनवर्जितः ३० उष्ठगन्धापहारीचमुषेतस्यप्रगन्धता घृतहारीभवेत्कुष्ठी
तस्मान्नरः कृमिर्भवेत् ३१ वस्त्रगन्धापहारीचकाकः संजायतेनरः वापीकूपापहारीचदद्रुरोगीभवेन्नरः ३२ देव
पात्रापहारीचकराठरोगीभवेन्नरः सारकुगीतघातीचनरोवाग्निदाहकः ३३ अक्षिरोगीनासिकायांव्रणीकृ
मिसमाकुलः तैलहारीभवेत्तैली गुडहारीज्वरीसदा ३४ स्वर्णारोप्यापहारीचनरोभवतिपुत्रहा दासदासीहरोय
स्तुनरोभवतिकर्णारुक् ३५ लोहमौल्यापहारीयः पाण्डुरोगीभवेन्नरः दधिदुग्धहरोयस्तुकुक्षिरोगीभवेन्नरः ३६ ४
मार्गग्राहीवस्त्रहारीवाहुरोगीप्रजापते मयूरकुक्कुटानांचकच्छपानांचवाधकः ३७ वातरोगीचयंत्रश्चजन्मज

Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(5)

क॰ १ ४ न्मनपुंसकः मद्यपीमांसभोगीचमत्स्यभोगीतथैवच ३८ तेनपापप्रभावेणचर्मकारोहिजायते अन्नहाजलहाद्वेष्टामद
न्नरोगीभवेन्नरः ३९ ब्राह्मणस्यगृहंयस्तुधनधान्यसमन्वितम् हरणंतस्यवैकुर्यान्मृगीरोगीभवेन्नरः ४० एवंबहु
विधोरोगोनराणांचैवजायते पूर्वकर्मफलंचैवभुज्यतेखलुमानवैः ४१ इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांद्वितीयोध्यायः
२ ईश्वरउवाच शृणुदेविप्रवक्ष्यामियत्त्वयासंसुविह्वले भेप्रायश्चित्तंनराणांचमेषराशिक्रमादनुः १ ब्राह्मणंस्वर्णलोभे
नहत्वाचैवसपुत्रकं स्वर्णतुल्यंसदारेणतस्मापापैर्वजातकः २ प्रायश्चित्तंजपंदेविगायत्र्यास्त्र्यंबकंततः पञ्चलक्ष
प्रमाणेनततः पापात्प्रमुच्यते ब्राह्मणस्यसपुत्रस्यप्रतिमांकारयेद्बुधः स्वर्णादस्पलस्यैवतांसंपूज्यप्रयत्नतः
४ कुंडंकृत्वाततोदेविचतुरस्रंप्रसन्नधीः प्रतिमांपूजयेच्चैवमन्त्रेणानेनभोप्रिये ५ ओंनमोगणाधिपतयेग
न्धपुष्पादिवलिंसमर्पयामिनमः ॐसूर्यायनमः ॐइन्द्रायनमः ॐअग्नयेनमः ॐयमायनमः ॐनैर्ऋतये
नमः ॐवरुणायनमः ॐकुवेरायनमः ॐकालायनमः ॐशिवायनमः ॐब्रह्मणेनमः ॐअनन्तायनमः
ॐगरुडवाहनायनमः ॐविष्णवेनमः ॐजयायनमः ॐविजयायनमः ॐपुण्यशीलायनमः ॐसुशीलायन राम॰ ४
मः ॐसर्वेदेवाःसुराःसर्वेब्रह्मविष्णुमहेश्वराः मत्पापपत्नराजानंतत्सर्वेक्षमतांसदा ६ इमांपूजांगृहाणेवंमम।

(5A)

पुत्रंप्रयच्छतु आज्ञानाद्वाप्रमादाद्वापत्कृतंपूर्वजन्मनि ७ तत्सर्वंक्षम्यतांदेवप्रयच्छशरणंतव ततोनवग्रहाःसर्वेदि
क्पालाश्चाप्युपग्रहाः ८ सर्वेममापराधानिक्षम्यतांपूर्वजन्मनि एवंसर्वेयथान्यायंपूजांकृत्वाविचारतः ९ ततोहो
मंप्रकुर्वीततिलधान्यादितंदुलैः दशांशंहोमयेद्देवीतर्पणंमार्जनंततः गोदानंचततःकुर्यात्दशवर्णांविशेषतः
वृषमेकंप्रदातव्यंस्वर्णशृंगसहाम्बरं ११ ततोवैब्राह्मणान्देविभोजयेद्विधिपूर्वकम् भोजनान्तेततोदानंसुवर्णं।
दक्षिणांततः १२ प्रतिमांलंकृतांदेविवाचकायप्रदापयेत् एवंकृतेमहादेविवंशोभवतिनान्यथा १३ एकादशी
व्रतंचैवसप्तमीरविसंयुता अजस्त्रमरणाद्देविकु[illegible]युतोनरः १४ पूर्वपापविशुद्धिःस्यात्व्याधिरेवंविनश्य
ति इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांप्रायश्चित्तकथनंनाम[illegible]तीयोध्यायः ३ शिवउवाच अथद्वितीयेवक्ष्यामिप्राय
श्चित्तंतथाम्बिके अश्विन्यांजायतेदेविपूर्वकर्मवि[illegible] १ अयोध्यापुरतोदेविपूर्वेक्रोशचतुष्टये सरय्वानिकटे
देविवर्णसङ्करक्षत्रियः २ नामतःश्वेतशर्मेतिपुत्रदारसमन्वितः दएकदामातुलोदेविपुत्रेणसहसंयुतः ३ आ।
गतोनिकटेदेविस्वर्णकोटिसमन्वितः आदरंवहुधाकृत्वागृहेवासंददौचसः ४ तस्यपत्नीगुणवतीरूपयौवनसंयुता ५
मासमेकंतदादेविप्रत्यहंभगिनीगृहे ५ भुज्यतेसहपुत्रेणचामिषंविविधंतदा मासान्तेचावधीद्रात्रौमातुलंस।

(6)

क०१ हपुत्रकम् भूमिमध्येशवंताभ्यांपत्नतः स्थापितंसदा स्वर्णकोटिप्रजप्याहपापान्मागुरुघातकः ७ पत्न्यासहततोद्रव्यव्य
५ यंकुर्याद्दिनेदिने एवंवहुतिलथेकालेस्त्रीकालवशोभवेत् ८ पश्चान्मृतानतः पत्नीनिर्जलेगहनेवने कर्दमेनरकेे
घोरेयमदूतैर्यमाज्ञया ९ निक्षिप्यमहतींपीडांतयोर्दत्वाततः प्रिये युगमेकंवरारोहेभुक्त्वानरकपातनं १० नर
कान्निःसृतौदेविगर्दभत्वमजायत पुनःसरटयोनिंभुक्त्वामर्त्यस्ततोभवेत् ११ वधःकृतःपुरादेविमातुलःपुत्र
संयुतः तत्पापफलतोदेविवंशच्छेदश्चजायते १२ रोगयुक्ताभवद्देविपत्नीवैपूर्वजन्मभिः ततोविवाहिताजाता
पुनर्वैपूर्वकर्मतः १३ काशश्वाससमायुक्तोविषमज्वरपीडितः प्रायश्चित्तंततस्तस्यप्रवक्ष्यामिदयानिधे १४।
प्रत्यहंब्राह्मणोदानंभक्तिपूर्वंवरानने दशधेनुःप्रयत्नेनवंशश्रुतिंतथा १५ सुवर्णप्रतिमांकृत्वापलंपञ्चदशस्य
च वर्तुलाकारकुण्डेवैहोमंकृत्वाप्रसन्नधीः १६ गायत्रीलक्षजाप्यंचकारयेत्तुप्रयत्नतः दशांशंहोमकर्तव्योविप्रा
णांभोजनंततः १७ शय्यादानंविशेषेणप्रतिमांपूजयेत्ततः अथप्रतिमापूजनं षोडशांगुलिकावेदीमृत्तिकास
प्रसंयुता चतुरस्त्राविचित्राचगंधपुष्पसमन्विता १८ तत्रैवप्रतिमांकृत्वास्थापितांपूजयेत्ततः ॐचक्रधरायन एम०
मः ॐगदाधरायनमः ॐशार्ङ्गिणेनमः ॐगरुडायनमः ॐविष्णवेनमः ॐशिवायनमः ॐब्रह्मणेनमः। ५

6A

ॐप्रजापतयेनमः ॐसर्वेश्वरायनमः ॐलक्ष्म्यैनमः ॐदेवदेवमहादेवशंखचक्रगदाधर ममपूर्वैकृतंपापंहरत्वंधरणी।
धर १९ एवंपूजांसमाप्यैकंप्रतिमांतांचदापयेत् आचार्यायतदादेविसुवर्णदक्षिणांततः २० ततःप्रदक्षिणांकृत्वा
ब्राह्मणोव्यासरूपिणे माघेमासिप्रयागेतुस्नानंपत्नीसमन्वितः २१ एवंकृतेनसंदेहोवंशोभवतिनान्यथा मृतव
त्सालभेत्पुत्रंवंध्यत्वंचविनश्यति २२ रोगीचेन्मुच्यतेरोगात्कन्यकानैवजायते इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायां।
पार्वतीहरसंवादेद्वितीयचरणविचारणंनामचतुर्थोध्यायः ४ ईश्वरउवाच अथातःसंप्रवक्ष्यामिनक्षत्रंतुरगा।
स्यतु तृतीयस्यततोदेविप्रायश्चित्तमतःशृणु १ अ[illegible]रतोदेविदक्षिणेपूर्वदिग्गते नारायणपुरेशुभ्रेराज
पुत्रोभवत्तदा २ स्वकर्मनिरतोदान्तःप्रजापोषण[illegible]नामतश्चोलसिंहेतितस्यपत्नीप्रभावती ३ तस्यमित्रो
द्विजोप्येकःस्वकर्मपरिवर्जितः एकदामृगयांया[illegible]पुत्रःसब्राह्मणः ४ मृगंहत्वावराणेहेजगामगहनेवने।
मांसस्यदेविभागार्थंकलहोहिमहानभूत् ५ ततस्सब्राह्मणोदुष्टःक्रोधेनैवापिचद्विषन् मरणंतस्यमोदेविबभूव
गहनेवने ६ ततश्चिंतापरीतात्माराजपुत्रोगृहंययौ गृहेचकारयामासतस्यकर्मयथाविधि ७ ततोवहुगते। ६
कालेप्रयागेमकरेमुदा शरीरंत्यक्तवान्देविभार्ययासहितस्तदा ८ स्वर्गेभुक्त्वायुगान्सप्ततःपुण्यक्षयेसति

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

(४)

का॰ ८ मर्त्यलोके भवेज्जन्मधनधान्यसमन्वितः ९ भार्य्यया सहितो देवि मध्यदेशे वरानने पुत्रो न जायते देवि पूर्वकर्मविपा
कतः १० ब्रह्महत्याफलेनैव मृतवत्सो पिवा भवेत् तस्य शुद्धिं प्रवक्ष्यामि यतः पुत्र प्रजायते ११ तदुद्देशेन कर्तव्यं स्त
डागो वापिका पथि हरिवंशश्रवणं देवि विधिपूर्वं मनः शिवे १२ दशवर्णा प्रदातव्या स्वर्णयुक्ता सहाम्बरा सर्वं कृ
ते न संदेहो वंशस्तस्य प्रजायते १३ सास्त्री स्यात्तु विनीशे विसन्यमेव न संसयः काकवंध्यात्वमुक्ता स्यान्मृतवत्सा
सुखावहा १४ व्याधिनाशो भवेद्देवि नात्र कार्य्या विचारणा इति श्रीकर्मविपाकसंहितायां पार्वतीहरसंवादे अ
ष्विनीतृतीयचरणविचारणं नाम पंचमोध्यायः ५ ईश्वर उवाच शृणु देवि वरारोहे नृणां कर्मविपाकजं तदहं संप्रव
क्ष्यामि यथा कर्मानुसारतः १ पुत्रा बहुविधा देवि किंवा वैचित्र्य सरणाः जायंते नात्र संदेहस्तत्सर्वं शृणु वल्लभे
२ प्रथमः ऋणसंबन्धी मातृपितृप्रियः सदा सुसेवा न रतो नित्यं पितुर्मातुश्च यत्नतः ३ आजन्ममरणाद्देवि पि
तुराज्ञां करोति च मरणे पितृमात्रोश्च श्राद्धं कुर्याद्दिने दिने ४ पितृश्राद्धं विना देवि भोजनं न करोति हि द्वितीयः।
शत्रुसंबंधी तस्य चेष्टां च मे शृणु ५ पूर्वजन्मप्रसंगेन शत्रुपुत्रः प्रजायते जन्मतः शत्रुरूपेण मातृपित्रोर्विरोधकृ रा॰ म॰
त् ६ तत्कर्म कुरुते येन तयोः क्लेशोभिजायते तृतीय ऋणसंबन्ध्यान्मतः शृणु वरानने ७ ऋणं यस्य गृहीतं तु ६

नदत्तेहठतः प्रिये तदापुत्रत्वमाप्नोतिद्रव्यदातानसंशयः ८ पितृद्रव्यंप्रयत्नेनगृह्णातिहठतःप्रिये घृतवेश्याप्रदानेन
व्ययंकुर्य्यादिनेदिने ९ यदाद्रव्यविहीनश्चपिताभवतिवैप्रिये तदामृतत्वमवाप्नोतिपुत्ररूपेणसंशयः १० चतुर्थोमि
त्ररूपेणगृहद्रव्यंचसंस्थितम् स्थापितंद्रव्यमन्यस्यनदत्तंपूर्वजन्मनि ११ तत्संबन्धस्वरूपेणपुत्रोजातस्तदाशि
वे वहुप्रीतिःपितृभ्यांचपितृव्येगोत्रजेतथा १२ वहुधर्मार्गरतोभोक्तापितुःशिक्षासुतत्परः यत्करोतिगृहेकर्म
सुखदंजायतेततः १३ पूर्वरूपोयदादेवीपत्नीपुत्रसमन्वितः ततःशरीरंवैत्यक्त्वाधनंगृह्णततःप्रिये १४ अ
थवक्ष्यामितेदेविचतुर्थंचरणंशिवे नक्षत्रतुरगस्यैत[illegible]नांनिवतंशृणु १५ कौशलापुरतोदेविशरय्वाउत्तरेतटे
तत्रक्षत्रीवसत्येकोनगरेनन्दनेतदा १६ तत्रधर्मविहीनस्तुलक्ष्मणेतिचनामतः तस्यभार्याविशालाक्षीकल्या।
णीनामसाप्रिये १७ कुलटायौवनोन्मत्तापरपुंसिरतासदा व्यापारंकारयामासवस्त्रहेमादिकस्यहि १८ उद्यमंव
हुधाकृत्वाद्विजैःसहवरानने एवंवहुतिथेकालेविप्रद्रव्यंतुचोरितम् १९ तेनशोकेनविप्रस्तुशीघ्रंपञ्चत्वमागतः
ततोवहुतिथेकालेराजपुत्रस्यपञ्चता २० गतःसनरकंघोरंनिरुच्छ्वासंसुदारुणम् षष्ठिवर्षसहस्राणिभु। ७
क्त्वानरकयातनाम् २१ नरकान्निःसृतोदेविवृषयोनिःपुराभवत् ततोवैराजपुत्रस्तुमानुषत्वमुपागतः २२ ॥

(8)

क॰ पुरातुयत्कृतंपापंतदिहैवप्रभुज्यते मित्रस्यवचनाद्देविपुत्रस्यैवचपंचता २३ काकवन्ध्याभवेत्पत्नीदुःखशोकसम
७ न्विता तस्यपुरापंप्रवक्ष्यामिपूर्वपापस्यनिग्रहं २४ गायत्रीलक्षजाप्येनसर्वपापंप्रणश्यति कूष्मांडंनारिकेरंचस्वर्ण
युक्तंसहाम्बरम् २५ गङ्गामध्येप्रदातव्यंसंतानार्थंवरानने वर्तुलाकारकुंडेतुहोमंचैवतुकारयेत् २६ स्वर्णशृङ्गींरौ
प्यखुरांपट्टवस्त्रसमन्वितम् आचार्यायप्रदद्यात्तुसपात्रांविधिवत्प्रिये २७ एवंकृतेनसंदेहोवन्ध्यात्वंचप्रणश्यति
पुत्रपौत्राश्चवर्द्धन्तेनसंदेहोवरानने २८ इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांपार्वतीहरसंवादे अश्विनीनक्षत्रस्यचतुर्थ
चरणप्रायश्चित्तकथनंनामषष्ठोध्यायः ६ पार्वत्युवाच देवदेवमहादेवसृष्टिस्थितिलयात्मक स्त्रीणांचकर्मसं
ब्रूहिदयांकृत्वाममोपरि १ ईश्वरउवाच नारीणांशृणुमेसर्वंयत्कृतंपूर्वजन्मनि ततोहंसंप्रवक्ष्यामिसमासेनवस
नने २ पूर्वजन्मनियानारीपतिनिन्दांचकारह तेनपापेनभोदेविनस्त्रीपुष्पवतीभवेत् ३ तदारौप्यस्यवैवृक्षंस्वा
ङ्गुष्ठपरिमाणकम् पलपञ्चमितंदेविदद्याद्वेदविदेप्रिये ४ तदापुष्पंभवेद्देविनात्रकार्याविचारणा पतिंसुप्तंप
रित्यज्यपरहंसिरताभवेत् तेनपापेनभोदेविवन्ध्यानारीप्रजायते सुवर्णस्यकृतंवृक्षंफलपुष्पसमन्वितं ६ दद्या राम॰
द्वेदविदेनारीपतिसेवासुतत्परा ततःपुत्रंप्रसूयेतसुवर्णपलतोदश ७ परहंसिरतानारीस्वपतिमिष्टवादिनी ते

... the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

नपापेनभोदेविकन्यापत्यंचजायते ८ रौप्यस्यैवकृतंलिङ्गंपलपञ्चदशेनतु पूजयित्वाप्रयत्नेनदद्याद्विप्रायश्रो
त्रिणे ९ ततःकन्याहिनभयेच्छुभंपुत्रंप्रसूयते सततंवैयदानारीकुलटाधर्मचारिणी १० तेनकर्मविपाकेननारीग
र्भेविनश्यति ततःप्रपूजयेद्देवंशङ्खचक्रगदाधरं ११ प्रयागेमकरेस्नानंपतिनातुसहाचरेत् स्वर्णशृङ्गंरौप्यखुरंमु
क्तालाङ्गूलग्रथितम् १२ दद्यात्सदक्षिणांदेवीवृषभंविदुषेतथा यापतिंदुर्बलंत्यक्त्वापरेणसहसंगता १३ तेन
पापेनभोदेविदरिद्रापुत्रवर्जिता ततःकुमारीसंपूज्यव्रतलिंगमुमहेश्वरम् १४ पूजयेद्वर्षमेकंतुप्रत्यहंनियतः
प्रिये वर्षेपूर्णेततस्तस्यैवस्त्रंदत्वाविसर्जयेत् १५ व्रतस्यास्यैवकुर्य्यात्स्मरणंप्रतिवासरं तदानारीपूर्वपापं
दहमेवनसंसयः १६ मिष्टंभुनक्तियानारीयत्नेमिष्टंददातिन तेनपापेनसानारीमुखेदौर्गन्ध्यगामिनी १७ गुडं
वामधुवाखण्डंविप्रायप्रयतःसदा प्रयच्छतियदादानंमुखेशुद्धिश्चजायते १८ स्वपतिंधीचयानारीरण्डाभव
तिनान्यथा तयानित्यंप्रपूज्याचतुलसीभक्तिभावतः १९ ऊर्ज्जेमाघेचवैशाखेप्रातःस्नानंसमाचरेत् एका
दशीव्रतंनित्यंद्वादशाक्षरविद्यया २० जपंकृत्वाप्रयत्नेनपतिरूपायविष्णवे समर्प्पणंततःकुर्य्यात्ततःपापं ८
प्रणश्यति २१ यदापापयुतानारीगर्भपातंचकारयेत् तेनदुश्चरितेनेहज्वरंकुक्षीप्रपीडनं २२ योनिशूलंभ

क° ८ वेहेविशुक्रोगोभगन्दरः तदाकार्प्यात्मपत्नेनब्राह्मणींब्राह्मणांतथा २३ रौप्यस्यचमहादेविदशनिष्कस्यभक्तितः प्रत्य
हंपूजयेद्देवियत्सुराज्ञांसमाचरेत् २४ भोजयेद्विविधैश्चान्नैर्घृतखण्डसमन्वितैः गोदानंचततःकार्य्याभक्त्यावि।
१ घोपजीविने २५ यदानारीवदुष्टात्मास्वपतौदुर्वचोवदेत् तदाकण्ठेभवेद्रोगोनासिकायांचपीनसम् २६ तिलगुल्मं
वापिशिवेश्वेतपुष्पंप्रजापते रौप्यंपुष्पयुतंदेविसुवर्णेनसमन्वितम् २७ दद्याद्द्विजायविदुषेतदासप्तपलंशुभे क
न्यकांकलहाद्दुष्टाहन्तिनारीपराहहात् २८ तदाकुष्टंभवेद्देविजन्मजन्मदरिद्रता सूर्यस्यपूजनंकान्तेसदानारीव्र
तंचरेत् २९ माशेमासेसनौवारेहस्तेविसुखरूपि[illegible] विधिवत्पूजनंकुर्यात्सर्वपापंविशुध्यति ३० श्वश्रूंचश्वशुरंदे
वनित्यंक्रूरवचोवदेत् तेनपापेनभोदेविश्वेतपुष्पं[illegible]भवेत् ३१ सूर्यस्यप्रतिमांदेविसुवर्णात्रिपललस्यच दद्या
द्वेदविदेदेविसूर्यस्यैवव्रतंचरेत् ३२ ततःपापंक्षय[illegible]श्वेतपुष्पंविनश्यति इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांपार्व
तीहरसंवादेस्त्रीकर्मकथनंनामसप्तमोध्यायः ७ शिवउवाच भरण्याःप्रथमेपादेनीलकण्ठोभवद्द्विजः ब्रह्मक
र्मपरिभ्रष्टः काकुत्स्थनगरेशुभे १ वैश्येनसहमित्रत्वंक्रयंकृत्वादिनेदिने ब्राह्मणीतत्रवृद्धासीत्पतिपुत्रविव। रम° ८
र्जिता २ तस्माद्द्रव्यंगृहीतंचविक्रयार्थेद्विजेनतु ततोबहुदिनंप्राप्तंतस्माद्द्रव्यंनदत्तवान् ३ एवंबहुतिथेकाले।

Joint project of the Rajwade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai.

तस्य मृत्युरजायत ब्रह्मकर्मपरीभ्रंशान्नरके पतनं प्रिये ४ नरकान्निःसृतो देवि सर्पयोनिरजायत सर्पयोनिफलं भुक्त्वा गर्दभ
त्वमुपागतः ५ पुनः संप्राप्तवान्देवि मध्यदेशे च मानुषम् धनधान्यसमायुक्तः पुत्रकन्याविवर्जितः ६ ततो बहुतिथे काले
तदा कन्याभवत्प्रिये स्त्री पूर्वं वहन्तं देवि लक्षणसंबन्धजा सुता ७ ततः सा वर्द्धिता कन्या विवाहश्चाभवत्खलु पितृमातृप्रिया।
नित्यं युवती तु यदा भवेत् ८ तदा सा विधवा जाता माता पिता च दुःखदा पुनः पुत्रविहीनत्वं प्रायश्चित्तमतः शृणु ९ सू
र्यमंत्रस्य जाप्येन लक्षमेकं वरानने पार्थिवस्यार्चनं सम्यक्[illegible] ततो जपेत् १० होमं च कारयेद्धीमान् शतब्राह्मण
भोजनम् पापसंसर्कराद्युक्तं कारयेद्विधिपूर्वकम् [illegible] तडागौ च वाठिकां च महापथे एवं कृते न संदेहो वंश
लाभो वरानने १२ यदा न क्रियते देवि तदा वंशो न जायते इति श्रीकर्मविपाकसंहितायां पार्वतीहरसंवादे भरणीनक्ष
त्रस्य प्रथमचरणप्रायश्चित्तकथनं नामाष्टमोऽध्यायः। ८ ईश्वर उवाच अथ द्वितीये वक्ष्यामि भरणीचरणे प्रिये तस्य
सर्वं प्रवक्ष्यामि यत्कृतं पूर्वजन्मनि १ अयोध्यापुरतो देवि क्रोशमात्रे प्रदक्षिणे जानकीनगरे रम्ये द्विजश्चासीत्सत
स्करः २ ब्रह्मकर्मपरिभ्रष्टो मद्यपानरतः सदा सवेश्यानिरतो नित्यं पत्नी तस्य पतिव्रता ३ पतिभक्तिरता नित्यं देवपू।
जासु तत्परा एकदा ब्राह्मणोप्येकः क्षुधार्तो दुर्बलः प्रिये ४ अन्नं च पाचयामास तं पंटप्रतिवत्सले दुर्वचश्चावद देवि

Joint project of the Rajawade Sanshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

क० ९ भिक्षुकंप्रतिडवेलम् ५ आत्मघातः कृतस्तेन दुर्वलत्वात्स्वरोगेन च ततो वहुतिथे काले मरणं तस्य चाभवत् ६ पातिव्रतेन
तत्पत्न्याः सत्यलोकं जगाम सा वहुवर्षसहस्राणि स्वर्गे वासो भवत्प्रिये ७ ततः पुण्यक्षये जाते मर्त्यलोके स मानुषः पू
र्वपापफलाद्देवि पुत्रकन्याविवर्जितः ८ तदुद्देशेन मरणं व्राह्मणस्याभवत्पुरा मघया लंकृतं तेन ततः कुष्टी प्रजाप
ते ९ तस्य शान्तिं प्रवक्ष्यामि यतः पापात्प्रमुच्यते गायत्रीमूलमंत्रेण लक्षजाप्यं प्रयत्नतः १० दशांशहोमः कर्त
व्यो विप्राणां भोजनं शतम् विधिवत्पूजयेद्देवि कपिलां स्वर्णभूषिताम् ११ दद्याद्विप्राय तां देवि विष्णुक्षेत्रे नृपप्रिये
अतः पुत्रः प्रजायेत रोगनाशो भवेदनु १२ इति श्रीकर्मविपाकसंहितायां पार्वतीहरसंवादे भरणीनक्षत्रस्य द्विती
यचरणप्रायश्चित्तकथनं नाम नवमोध्यायः ९ शिव उवाच एको [illegible] वणिग्जनो देवि काकतस्य नगरे शुभे अग्निकोणे
शिवपुरे योजनार्द्धप्रमाणके १ धनाढ्योस्य वसं देवि वैश्यस्य निरतः सदा विक्रयं कुरुते देवि गुडमन्नं रसादिकम्
२ एकस्मिन्समये देवि गुडमादाय गच्छतः वृषभं भारसंपन्नं करोति स्म वरानने ३ भारेण पीडितो नड्वान्स्ततः प
थिगतः शिवे नष्टा जातं तस्य वै पापं वृषभार्तिसमुद्भवम् ४ एवं वहुतिथे काले विल्वमङ्गलके पुरे वैश्यस्य मरणं जा राम ९
तं सख्यां सह भार्यया ५ स्वर्गलोके गते द्वौ च तौ नु क्षेत्रप्रभावतः षष्टिवर्षसहस्राणि स्वर्गे भुक्तं शुभं फलम् ६ ततः

108

पुरापक्षयेज्जातेमर्त्यलोकेवरानने अवंतीनगरेजातौधनधान्यसमन्वितौ ७ मध्यदेशेविशालाक्षिपूर्वकर्मफलेनहि पु
त्रोनजायतेदेविगर्भपातस्तथाशिवे ८ कन्यकावैप्रजायेतपुनःपुनर्वरानने शरीरेचज्वरोत्पत्तिर्मध्येमध्येप्रजायते ९
प्रायश्चित्तंप्रवक्ष्यामिपूर्वपापविशुद्धये सुवर्णस्यचसंयुक्तंपलपञ्चमितंतथा १० प्रतिमांकारयेद्देविवृषमेकंविभू
षितम् प्रपूज्यशिवमन्त्रेणवैदिकेनयथाविधि ११ प्रदद्याद्विदुषेतस्मैज्ञानिनेशुद्धबुद्धये नमःशिवायमंत्रेणलक्ष
जाप्यंप्रयत्नतः १२ रोगतोमुच्यतेदेविनात्रकार्याविचारणा इतिश्रीकर्मविपाकसंहितायांपार्वतीहरसंवादेभर
णपाल्लतीपचरणे प्रायश्चित्तकथनंनामदशमोध्यायः १० शिवउवाच शृणुदेविवरारोहेनराणांकर्मविपाकजम् प्रव
क्ष्यामिनसंदेहोयदितेश्रवणेमतिः १ उत्तरेचाप्ययोध्यायाःततः क्रोशत्रयोपरि तत्रतस्थौचभोदेवित्रिलोकशर्मेतिना
मतः २ तस्यपत्नीशुभाङ्गीवैलीलानाम्नीतिविश्रुता ब्राह्मणःकर्मविभ्रष्टो व्याधरूपोवरानने ३ मृगान्सवालका
न्हत्वापक्षिणोविविधानपि उभौजपत्नीयुयुक्तस्तुतोषवहुधातदा ४ तस्यपत्नीमहादुष्टामुखराचंचलातथा ॥
परपुंसिरतानित्यंधर्मकर्मविवर्जिता ✻ ५ एवंसर्ववयंजातंवृद्धेसतिवरानने मरणंतस्यवैदेविस्वपुरेसम्प्राप्तं । १०
स्तथा पत्नीचैवतदातस्यदुष्टावैव्यभिचारिणी उभौचनरकेपातौस्वकर्मवशातःप्रिये ७ कुंभीपाकेमहाघोरेना

Joint project of the Rajwade Samshodhan Mandal, Dhule and the Yashwantrao Chavan Pratishthan, Mumbai

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com